

Zwoegerziekte verlaagt saldo schapenhouderij met twintig procent

De schapenhouderij accepteert zwoegerziekte en beseft niet dat zij hierdoor veel geld laat liggen. Recente berekeningen van GD laten zien dat de schade bij een koppel van vijftig schapen jaarlijks al gauw 1.000 tot 1.500 euro bedraagt.

Door: dr. Piet Vellema, ing. Maaïke Leistra en ing. Lammert Moll (GD)

In de schapenhouderij is er nog altijd weinig aandacht voor zwoegerziekte. Grof geschat heerst de virusziekte onder driekwart van de koppels schapen.

Hoewel er sinds 1982 een bestrijdingsprogramma is, hebben schapenhouders tot nog toe nog nauwelijks actie ondernomen. Veel schapenhouders verbazen zich niet over de hoge uitval onder vooral de oudere oaien.

Onlangs heeft de GD onderzoek gedaan naar de schade op enkele grote schapenbedrijven met een ernstige besmetting. Terwijl op een gezond bedrijf jaarlijks zo'n vijf procent van de volwassen dieren sterft, liep de uitval op de 'zwaar besmette' bedrijven op tot ongeveer twintig procent.

Kostenraming

De extra uitval door zwoegerziekte was dus vijftien procent ten opzichte van een gezond bedrijf. Bij een bedrijf met vijfhonderd oaien gaat het dan om 75 extra dieren die sterven. De afvoer naar de destructor kost gemiddeld 8,25 euro per dier. Ter vervanging moeten daarnaast jaarlijks

75 extra ooilamieren worden aangehouden. Ook worden op zwaar besmette bedrijven per jaar nog zo'n 25 dieren vroegtijdig geslacht, vanwege hun slechte conditie. Deze dieren brengen gemiddeld nog 25 euro per stuk op. Maar het blijft niet bij deze kosten. Door het gedwongen hogere vervangingspercentage ontstaat een ongunstige leeftijdsopbouw van de koppel. De probleembedrijven komen niet uit met een normaal vervangingspercentage van 25 procent, maar zitten op 35 procent. Dat betekent dat er relatief veel jonge oaien in het koppel zitten. Deze realiseren minder grootgebrachte lamieren. In het voorbeeldbedrijf met vijfhonderd oaien scheelt dat veertig lamieren op jaarbasis.

Invloed op saldo

In de kostenberekening zijn de tragere groei van de lamieren, de verhoogde voerkosten bij de lamieren, de extra arbeid, de verminderde selectieruimte en de verminderde weerstand van oaien en lamieren nog niet meegeteld. In werkelijkheid zullen de jaarlijkse kosten op

Financiële gevolgen zwoegerziekte

Opbrengstderving door zwoegerziekte op een bedrijf met 500 oaien

• 75 extra ooilamieren aanhouden (voor vervanging gestorven oaien)	75 x 90* euro	6.750,00
• Deconstructiekosten 75 oaien	75 x 8,25 euro	618,75
• 40 Lamieren minder door ongunstige leeftijdsopbouw koppel	40 x 90* euro	3600,00
Kosten (in euro)		10968,75
• Besparing op de voerkosten (40 lamieren)	40 x 30 euro	1.200,00
• Slachtopbrengsten 25 oaien in slechte conditie	25 x 25 euro	625,00
Opbrengsten (in euro)		1825,00
Opbrengstderving (in euro)		9.143,75

* Slachtwarde lam op basis van gegevens van CBS en PVV.

het bedrijf tussen 10.000 en 15.000 euro uitkomen. Het CBS en het PVV gingen in 2004 uit van een saldo van 99 euro per gemiddeld aanwezige ooi. Dat betekent dat zwoegerziekte een saldovermindering van maar liefst twintig procent geeft. Op melkschapenbedrijven komt daar nog eens een verlies aan melkproductie bij van zo'n twintig procent. Dit percentage is gebaseerd op gegevens over CAE op geitenbedrijven. CAE is verwant aan zwoegerziekte. De mate waarin zwoegerziekte schade toebrengt aan een bedrijf, kan steekproefsgewijs worden bepaald met bloedonderzoek. De onderzoekskosten voor een bedrijf met vijfhonderd schapen bedragen zo'n 435 euro (steekproef van dertig dieren).

De symptomen

Zwoegerziekte wordt veroorzaakt door een virus met enkele merkwaardige eigenschappen. Na infectie kan een besmetting jarenlang verborgen in het dier aanwezig zijn. Het virus kan alle organen van het dier aantasten, maar in de regel worden vooral longen, gewrichten, hersenen en uier aangetast. Met name de pompemde ademhaling (door benauwdheid) valt op. Een eenmaal besmet dier raakt een infectie niet meer kwijt en zal uiteindelijk sterven.

VERBORGEN INFECTIE

Een infectie met zwoegerziekte komt pas na jaren aan het licht en leidt uiteindelijk tot de dood.

Foto: Geesje Rotgers